

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 ft. | Félévre . . . 2 ft.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 ft, félévre 1 ft 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM: Előfizetési fölhívás. — Hivatalos rész. (Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai.) — Gazdasági egyletek és szövetkezetek. II. Gr. Schweinitz Gyulától. — A talajnedvesség beszerzése, megtartása és felhasználása. II. Ruisz Gyulától. — Trágyakezelésünk hibái. — é. től. — A répvágók a téli takarmányozás szolgálatában. Sz. P. — Vegyes közlemények: (Az Erd. Gazd. Egylet. A k-monostori gazd. tanintézet A sárvári tejgazd. szakiskola) — Piaci értesítő. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Előfizetési felhívás

az „Erdélyi Gazda“ 1891. évi folyamára.

Nagy örömünkre szolgál konstatálni, hogy lapunk új kiadása minden tekintetben úgy a sajtó, mint a nagy közönség osztatlan tettségében részesült.

Örömmel látjuk ebből, hogy sikerült eltalálni azt az irányt, a mellyel a gazdaközönség érdekeinek a legjobban megfelelhünk, a mi biztató reményt nyújt arra, hogy lapunk a gazdaközönség szíves pártolására számot tarthat és pedig annyival inkább, mert egyetlen ilyen terjedelemmel és kiállítással bíró mezőgazdasági hetilap sem létezik ma a hazában, mely ehhez hasonló olcsó volna.

Kérjük tehát az előfizetéseknek mielőbbi szíves megtételét, hogy a lapnak megfelelő számban való nyomtatása iránt intézkedhessünk.

Előfizetési ára:

Egész évre 4 ft
Félévre 2 ft.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 ft, félévre 1 ft 50 krral fizethetnek elő.

Gyűjtőknek minden egyszerre beküldött öt előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Az „ERDÉLYI GAZDA“
szerkesztősége és kiadóhivatala

Hivatalos rész.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet t. tagjait van szerencsém ezennel értesíteni, hogy az egylet hivatalos helyisége naponta 10—12 óráig olvasásra a tagok rendelkezésére áll, a mire úgy az egyletnek járó legjobb szaklapok, valamint ennek dús szakkönyvtára bőven nyújt anyagot.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmányának Kolozsvárt, 1891. évi január hó 14-én tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti elnök.

Gazdasági egyletek és szövetkezetek.

Irta és mint javaslatot az erdélyi gazd. egylet igazgatóválasztmányi ülésében felolvasta:

Gróf Schweinitz Gyula.

II.

A javasolt reform által a létező viszonyok nem bontatnak meg, az egyes szervek nyugodtan és önállóan fejlődhetnek, sőt biztosabban, mint eddig. A szász egyleteknek szabad elhatározásuktól függ, hogy a megyei egyletekhez és a központi egyletnek csatlakoznak-e vagy nem. Ha tenni akarják, úgy nem szükséges fölbontani a kapcsolatot, mely őket saját központi egyletükhez fűzi. Ha barátságosan közeledünk hozzá: egyik járási egylet se fog vonakodni oly szervezetbe lépni, mely az övét teljességgel nem zavarja. Hiszen a mezőgazdasági haladás közös cél.

Számba kell venni a fennálló viszonyokat és látni fogjuk, hogy téves az az itt-ott uralkodó nézet, mintha itt egészen különböző érdekeket kellene tekintetbe venni és képviselni.

Általánosságban a bajaink többnyire azonosak, csak hogy egyiknek több, a másiknak kevesebb jut azokból. És miután a megyei egylet képezi alapját az egész javasolt organizációnak, tehát a speciális helyi sajátosságok és bajokra nézve annyival inkább lehet autonóm uton intézkedni, mert az egész szervezet kizárólag a szabad megegyezés útján viendő keresztül.

Az egyesülés erőssé tesz és a mit egy egylet el nem érhet, azt soknak az egyesülése által mindenesetre biztosabban elérhetjük. És egyedül ily módon munkálhatunk sikeresen a mezőgazdasági érdekek előbbvitelén.

A mezőgazdasági egyletekkel szoros összefüggésben kell hogy legyen a gazdasági szövetkezés ügye és ennek nagy fontosságára különösen rá kell mutatnunk, mert a legörvendesebb eredményekre vezetett mindenütt, a hol kifejlődéshez jutott.

A kis Hessen-Darmstadtban 1889-ben 77 kölcsönpénztár állott fenn 9277, — Badenben 98 pénztár 9000 taggal; Württembergben 216, Westphaliában 157, a neuwiedi szövetkezet területén 503 és Mürtzburgban 117. Fogyasztási egylet van Németországban 725, kilencz szövetkezetben; tejgazdasági társulat 613, tizenöt szövetkezetben stb.

Az 1875-iki 37-ik t.-cikk (11-ik fejezet 233—257. §§-ok) tartalmazza a szövetkezetek létesítésére vonatkozó általános határozmányokat. De a földbirtokosok, legalább az erdélyi

ország részben, még eddig nem vették hasznát e törvénynek.

A 223-ik §. szerint, a következő szövetkezetek létesíthetők: *Előlegezési és hitel-egyletek, nyersanyag- és raktár-egyletek, termény-szövetkezetek, fogyasztási egyletek, lakás-szövetkezetek és kölcsönös biztosító társulatok.*

A 231. §. meghatározza, hogy a korlátlan felelősséggel bíró szövetkezetek tagjai, a szövetkezet minden kötelezettségével szemben, ha az aktívák nem elegendők, egész vagyoniukkal felelősek; ellenben a korlátolt felelősségű szövetkezeteknél a tagok csupán megállapított üzlet-részük erejéig felelnek, ha a társulat alapszabályai másként nem intézkednek.

A szövetkezet hitelképessége érdekében szükséges, hogy ez a felelősség az aláírt üzlet-rész kétszereséig terjedjen, a mint ez Németországban is legtöbbször így van.

A mi már most a szövetkezeti élet szervezését illeti: a mi községeink nagy része igen szegény, hogy azokban — Németország példájára — takaré- és kölcsönpénztárak létesíthetők volnának; továbbá sok helyen hiányzanak az alkalmas egyéniségek, kik az üzletet teljes szakértelemmel vezethetnék.

Nem marad tehát egyéb hátra, mint a mezőgazdasági személyi hitel czélszerű szervezése s lehetővé tétele annak, hogy a megyékben gazdasági takaré- és kölcsönpénztárak alapíttassanak, melyek összeköttetésben vannak egy központi szövetkezeti pénztárral vagy bankkal, mely a megyei pénztárnak a szükséges hitelt nyújtja. A központi szövetkezet ezenkívül a fogyasztási egyletek fizetési helyéül is szolgál. Magán-kölcsönök csak kivételes esetekben adandók és mindennemű spekulációk, valamint jelzálogok átvétele vagy megterhelése, ki volnának zárva e szövetkezetek működési köréből. Ez utóbbi üzletekre ott vannak a jelzálog-bankok, s az említett szövetkezeteknek csupán az lenne céljuk, hogy a mezőgazdának személyi hitelt nyújtsanak, a miről mostanig fölötte hiányosan gondoskodtunk.

A mezőgazda nem számíthat — mint a kereskedő — lehető biztos jövedelmekre és beruházásai gyakran csak évek múltán fizetik ki magukat.

A mezőgazdák kiragadtattak az ősi gazdálkodási módból és beszorítottak a pénzgazdaságba, a nélkül, hogy idejekorán olcsó pénz adatott volna rendelkezésükre. Ezért aztán nem is érzi senki oly keservesen a tőkehiányt, mint éppen a mezőgazdaság.

Ha azonban a takaré- és kölcsönpénztárak által a pénzügyi szükségleten bizonyos tekintetben segítve is van, — még mindig fenmarad az a baj, hogy a mezőgazda nem tudja terményeit a legjobb árakon értékesíteni és az értékesítésnél a közbenjárót lehetőleg elkerülni.

A ki figyelemmel kíséri a modern gazdasági élet fejlődését, az nem zárkozik el annak felismerése előtt, hogy valamennyi termelési ág csak úgy lesz versenyképes, ha mint nagyban való üzem lép föl.

A kisiparos, a kézműves már többnyire nem képes a nagyiparral a verseny-harcot folytatni; mindnyájuknak lassanként — de biztosan — el kell tűnniök a kereset felszínéről, ha nem egyesülnek legalább szövetségi üzemekbe, a mint ez például Beszterczén történt.

Ugyanez a sors vár előbb-utóbb a mezőgazdasági kis-üzemre is. A közép- és kisbirtokos már ma sem eléggé versenyképes; a mezőgazdák középosztályának birtokát a töke lassanként ép úgy fel fogja emészteni, a mint elnyomta a kézműves osztályt; és a jövőben a nagybirtokos mellett csak még a házalót fogja ismerni, a kinek üzeme nem megy túl a saját szükségleti kielégítésének határán.

A kézműves és kisiparos példájára — a jövőben a mezőgazdasági középosztály megsemmisített existenciái is növelni fogják az elégedetlenek seregét, a szociál-demokráciához sodorván azokat.

Hogy egykor ebben a harcban ki fogja a hadi költségeket fizetni, az könnyen előre látható. És a kinek nem elve, hogy: „Après nous le déluge“, — az részt kell hogy vegyen a munkákban, melyek alkalmasak arra, hogy jelenleg fennálló mezőgazdasági birtokos-viszonyaink megtartassanak.

Az egyetlen eszköz: a nagy üzem előnyeinek a megnyerése, a mi csupán társulás útján történhetik. És miután a társulás egyedül biztos, törvényben szabályozott alapja a szövetség, — tehát ebben van jövőbeli üdv a mezőgazdasági középosztálynak, melyhez az itteni nagyobb birtokosok egy része is hozzátartozik.

A talajnedvesség beszerzése, megtartása és felhasználása.

II.

2. A talajnedvesség a föld felületének meglazítása által tartható meg.

A föld felső részének meglazítására a borona és a kapa szolgál.

A borona a fölművelés terén, ősidőktől fogva megbecsülhetlen eszköz. Már a biblia megemlékezik róla: „Az unikornis te utánad járjon a boronálásba és darabos földtörésekbe, hogy a völgyekbe való darabos barázdákat törje.“ Simulékony, a legkülönbözőbb czélokra alkalmas eszköz a borona; legfőbb értéke mégis abban áll, hogy a kapa mellett ezen eszköz az, melylyel a nedvességnek a földben való visszatartására leginkább hathatunk.

A boronálásnak ezt a hatását, a gyakorlat terén működő magyar gazdák nagy része el nem ismeri, sőt azt határozottan kétségbe vonja. Tekintélyes csoportot tesz ki azok száma, a kik a század elején élt Theschedick-kel és Pethe Ferenczcel még mindig a henger mellett foglalnak állást és a tavaszi fogasolást károsnak állítják. Nézetüket avval indokolják, hogy a

mennyiben a fogas a földrésztetek között az összefüggést megszakítja: a talaj nagyobb felületen és mélyebben tétetik ki a levegő szárító hatásának, — tehát éppen a talaj gyors kiszáradására vezet. Ellenben a henger a föld felületét összenyomja, olyan réteget képez, melyen a víz megtörik és azon át nem hatolhat. Bizonyosággal arra a jelenségre utalnak, hogy hengerezett földnek felső rétege sokkal nedvesebb, ellenben a fogasolté száraz. Feltűnő, hogy ezen ósdi nézet még az újabb irodalmi termékekben is kifejezésre jut. Hogy példát idézzek, az orsz. magy. gazdasági egyesület felügyelete alatt álló vállalat kiadásában nemrég megjelent dohánytermesztési munkában, szószerint ez mondatik: „Március közepén a dohányföld 17—18 cmtr. mélyen megszántatják s utána megfogasolva, jól lehengerezetik, azért, hogy a télen át beszívott nedvességet a tavaszi szántó szelek olyan könnyen el ne párologtathassák.“

Ez téves tanács. Ismétlem: a föld téli nedvességét csupán fogasolással tarthatjuk meg. Megmondom s a mindennapi életből vett példákkal igazolom az okát, hogy miért. Ha egy darab itatós papirost vagy cukrot egyik sarkával vízbe mártunk s rövid ideig benne tartunk: azt látjuk, hogy a víz lassan fölemelkedik és az egész papiroson és cukordarabon elterjed. Vagy hogy a gazdaságból idézzek egy szembe-tűnő példát: vajmi gyakran látható, kivált vízenyős helyen, hogy az istálló vagy a lakás fala az alaptól kedve kisebb-nagyobb magasságig átnedvesedik. Ez a tünet, hogy t. i. a víz a likacsos sejtekben fölemelkedik, hajcsövességi emelkedésnek mondatik. Ennek hatása annál nagyobb, minél kisebbek a likacsok vagyis az egyes hajcsövek ürege.

A földnél ugyanazon jelenség mutatkozik. A talajba jutott esővíz vagy hólé alulról fölfelé emelkedik azon szűk nyílásokon (a hajcsöveken), a melyek a föld egyes részei között létrejönnek. Mentől összeállóbb a föld, vagyis mentől szűkebbek a hajcsövek: annál nagyobb a hajcsövességi hatás, vagyis annál gyorsabban emelkedik a víz alulról fölfelé.

Ha a talaj lehengerezetik: egyes részei összenyomatnak, a föld megtömörül, a benne levő üres közök tehát kevesbednek, vagy hogy másként fejezzem ki: a talaj hajcsövessége fokoztatik. A mondottakból következik, hogy a hajcsövesség fokozásával, a víznek a föld felszínére való gyorsabb fölemelkedése szintén fokoztatik.

A télen át leszivárgott víz, a hajcsövesség következtében hamar feljut a talaj felszínére, hol a napsugár és a szél behatása alatt haszon nélkül elpárolog. Az elpárologott víz helyét a talaj mélyéből mindig újabb nedvesség foglalja el s így megy ez mindaddig, míg a készlet teljesen kifogyott.

Az igaz, hogy a meghengerezett föld felső rétege nedvesebb, mint a fogasolté: hisz a hengerezéssel egyenesen odahatottunk, hogy a víz az alsó rétegekből oda felhozzassék, hol igen könnyen veszendőbe megy.

Másként áll a dolog a boronálással! A borona, megszakítván a talaj egyes részeinek összeköttetését, gátot vet a hajcsövesség elé is, minek folytán a víz az alsó rétegekből lassabban ér a felszínre és kevesebb megy abból veszendőbe. Az igaz, hogy a megboronált talaj

felső rétege szárazabbnak látszik, — de hát a nedvesség nagy része a földben visszatartott!

Talán említenem sem kell, hogy a megboronált föld idővel újból visszanyeri előbbi állapotát, illetve a hacsövesség ismét helyreáll. A megülledett földön ismételt boronálással, vagy idején alkalmazott kapálással az összeköttetést újból megszakítani módunkban áll.

A boronálásnak nemcsak tavasszal, hanem még nyáron is szembetűnő hatása lehet. Mődomban van erre nézve a magam gyakorlatából egy meggyőző példát fölemlíteni. Az őszi repce alá szánt földek nyár utólján teljesen előkészítették: szántás és porhanyító fogasolás után mindjárt le is hengerezettek, hogy a mint az eső megérkezik: a repcét, kész földbe rögtön vetni lehessen. Az egyik táblának egy nagyobb részlete, kísérletül, a henger után tövisboronával is megjárattott s így maradt vetésig, a mi egy gyöngye eső után, mindkét részleten egy ugyanazon napon teljesített. Az eredmény az volt, hogy a tövisboronával is megmunkált földrészteten a repce, dacára a vetés után újból beállott aszálynak, egyenletesen kikelt, vidoran fejlődött s a fekete hernyónak is jobban ellenállt; míg ott, a hol csupán a henger járt: az egyenetlenül kelt és a következő szárazságban teljesen elnyomorodott vetés már régen kiszántatott. Nyilvánvaló, hogy a boronával is megmunkált földrésztet víztartalma nagyobb volt, a mag csirázása és a növény fejlődése ennek folytán ezen részleten kedvezőbben ment végbe, mint azon másik földrészteten, mely a henger által a vetésig alaposan kiszárítottatott.

Ruisz Gyula.

Trágyakezelésünk hibái.

A trágyát még nagyon kevés helyen kezelik okszerűen és ebből évenként nagy veszteség hárul a gazdaságra.

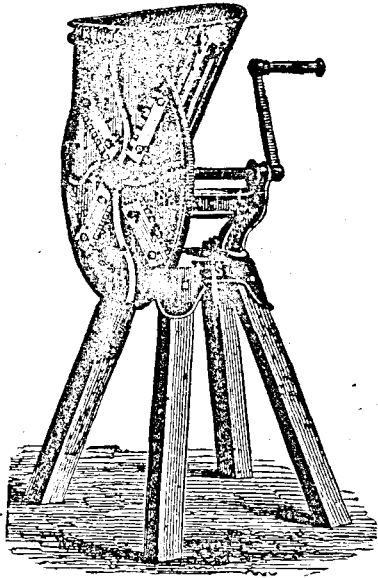
Nézzük csak meg miként bánnak a trágyával a legtöbb helyen? Vagy dombos helyre viszik, a honnét az eső elhordja, vagy gödrökbe, a hol meg a talaj veszi magába a trágyának folyékony, kilugzott részeit; pedig némi ügyelettel, aránylag kevés költséggel oly berendezést is adhatnánk a trágyatelepnek, melynél fogva veszteségünk illékony és folyékony részekben igen csekélyre redukálódna.

A trágya okszerű kezelése megkívánja, hogy a trágyalét felfogjuk s azt a trágya korhasztására felhasználjuk, (ugyan a trágyalét külön is lehet alkalmazni s ekkép értékesíteni); továbbá, hogy annak a korhadás alkalmával képződő illékony részeit vegyileg megkössük. S mi egyiknek sem teszünk eleget!

Nem mindegy az a gazdára, hogy milyen trágyát viszen ki földjére. A trágya és trágya közt is különbség van. A trágya minősége nagyban határoz a föld termékenyítésére nézve. A jobban kezelt trágya hatását tovább megtartja a földben, belőle kevesebb kell, tőle a növény bujábban fejlődik stb.

A trágya elillanó részeinek főképp befolyása van a növény kedvező fejlődésére (növése). A trágyából elillanó részek a szénsav, ammoniak és víz. A trágya kilugzott részeit pedig képezik a sók (ásványi anyagok), melyeknek rendeltetése, a talajból a termések által elvont tápanyagokat pótolni.

Mily nagy szüksége van már a talajnak manapság a trágyára! Trágya nélkül alig ad tiszta hasznot. Visszapótlást kíván mindenütt a föld s a hajtó — növesztő erőt kell benne növelni, a televényt szaporítani. Csak kövér föld teremhet bőven, csak bő termés adhat tiszta jövedelmet. A szűk termést felemészti a ráfordított költség. Igen, de a termelési költséget már alig kevesbithetjük. Ugyis mindenki azon van, hogy csak éppen annyi munkát adjon a földnek, a mennyi elmaradhatlan, — annál nagyobb gondot kellene tehát a trágyára fordítani.

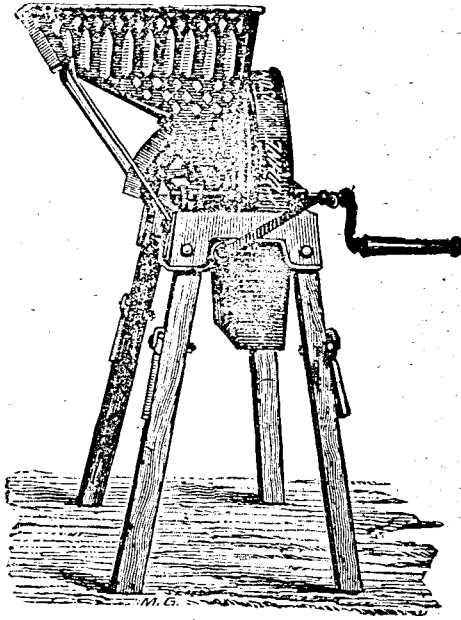

3. ábra.

Kühne E. S jegyű répavágója.
Munkaképessége 300 kiló óránként. Ára Budapesten 19 ft. Ugyanaz nagyobb, GS jegyű, 450 kiló óránkénti munkaképességgel 24 ft.

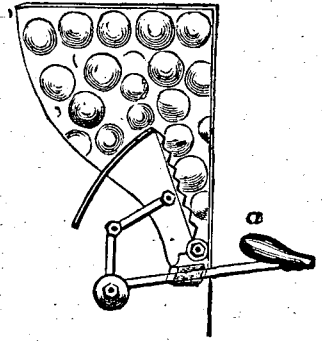
A répavágók a téli takarmányozás szolgálatában.

Ha a szarvasmarhának téli takarmányáról van szó, minden korszerű gazdának a takarmány-répa ötlik legelső sorban az eszébe. És méltán, mert manapság kivált haszon-marhát répa nélkül valóban hasznot hajtóan alig volna lehetséges takarmányozni. Répával keverve etethetők föl a legelőnyösebben a szecsává aprított szalma és ennek hulladékai: a polyva és a törek. A répa pótolja a szalmafélékben

4. ábra.

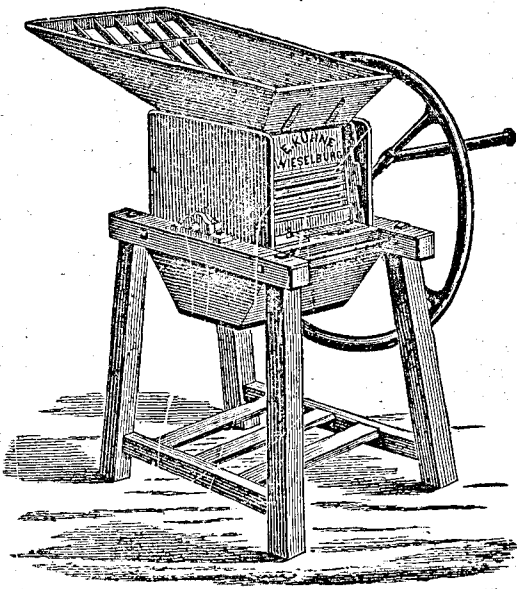
Kühne E. D jegyű répavágója szorító-készülékkel.
Munkaképessége 800 kiló óránként Ára Budapesten 57 ft.

5. ábra.

tanunk. Viszont, gazdag trágyázás mellett, a munkaköltség egy része megtérül a legolcsóbban. Az termel tenát olcsón, kinek sok és jó trágya áll rendelkezésére. A trágya javításának hathatós eszköze: a gipsz. A porrá tört gipszet kell felhasználni, a trágyatelepek behintésére. S a trágyalé szagtalanítására a gipszet vagy vasgálicot. Ez anyagok ára sokszorosán megtérül. Nem haszontalan befektetés tehát, hanem olyan, mely biztosan s magasan kamatozik.

A föld a gondatlan kezelés folytán elsoványodik s a csekély miveltés, melyben részesül, nem pótolhatja a gazda másik hibáját. Alig kamatoztathatja tehát a gazda jobban pénzét, mint ha azt trágyába fekteti. Ki minél olcsóbban tudja előállítani a szükséges trágyamenynységet, annál nagyobb nyereséggel üzi a növénytermelést. A trágya javításán annál jobban kell fáradoznunk, minél több kerül az nekünk s minél mostohább földünk. Az táplálja a földet, a föld meg minket. Sovány földnek szegény a gazdája is.

6. ábra.

Kühne E. Gardner-féle répavágója.
Munkaképessége 900 kiló óránként Ára Bpsten 67 ft. Szíjtárcsával járgányhajtásra 74 ft.

hinyzó nedvességet, így puhítja és emészhetőbbé teszi egyrészt, másrészt pedig az egész takarmánynak édeses, kellemes ízt kölcsönözvén, az állatok a répával kevert takarmányt igen szívesen fogyasztják. Plane, ha még egy kevés korpa vagy dara is adatik a keverékhez s az egészet kissé megsózzuk, fejős teheneinket és igás ökreinket kitünő kondícióban

Képeinken néhány répavágó rajzát mutatjuk be, melyek között úgy az ár, mint a munka eredményére nézve, a viszonyainak legjobban megfelelőt, minden gazda megtalálhatja. A 3, 4, 5, 6. ábrákon elötüntetett répavágók Kühne Ede mosonyi gépgyárában készülnek és megrendelhetők ugyan e

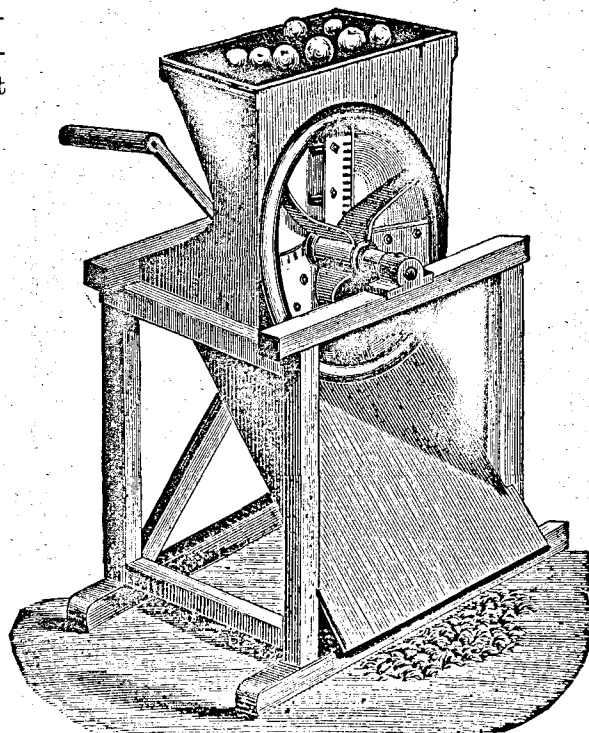
czimen Budapesten, Váci-körút 21. sz. a.

A 7. ábra szerinti répavágó szintén egyike a legjobbaknak és hasonlóan nagy munkaeredmény érhető el vele.

Megrendelhető Propper Samuval Budapesten, Váci-körút 35. sz. a.

Hisszük, hogy olvasóinknak ezzel jó szolgálatot tettünk, mert az is határozó befolyással bír a gazdálkodásra és annak jövedelmezőségére, ha a gazda tájékozva van, hogy annak segéd-eszközei hol és mennyiért szerzethetők be.

Sz. P.

7. ábra. Propper Samu répavágója.

tarthatjuk egész télen, a minek az előbbieknél a bőtejelés, utóbbiaknál pedig a nagy munkaerő leend a jutalma

Kitetszik ezekből, hogy az a gazda tekinthet a legbüszkébben ősszel a közelgő tél elé, a kinek állatszámához képest a legtöbb takarmány-répa van.

Vegyes közlemények.

— Az erdélyi gazdasági egylet kertészeti szakosztálya, 1891-ik év január hó 7-én tartott népes gyűlésében, szakosztályi elnök: Szentgyörgyi Lajos előterjesztésére, Mélt. gr. Schweinitz Gyula urat, mint a gazdaság terén gyakorlatilag és irodalmilag olismert szakférfit s

mint a gyümölcsészetben teljesen jártas egyént — kitől a szakosztály már az elmúlt évben is gyümölcsjeink értékesítése tekintetében sok gyakorlati tájékoztatást nyert — egyértelmű emelt lelkesedéssel tiszteletbeli elnökének választotta.

— A kolozsmonostori gazd. tanintézetet végzett gazdák és pedig az 1872—1873-ik évek alatt végzetek múlt évi február hó 18-án (huszagyó kedden) vizionlátási ünnepélyre gyűltek egybe a gazdasági tanintézet főépületébe. Ennek nemsokára egy éve lesz. 38-an jelentek meg ezen összejövetelen azon 410 gazda közül, a kik husz évi fennállása óta ezen tanintézetet végezték. Hát biz ez csekély szám azzal szemben, hogy az összejövetelre való meghívás 22 hírlapban lett közölve. Ámde ennek oka lehetett az ép azon időtáiban javában uralgott influenza is, a mely sokakat otthon maradni kényszerített. Az egybegyűltek azonban, igen helyesen, ápolni kívánván az együvé tartozandóság érzetét, elhatározták, hogy 1894. évi november hó 15-én, mint a tanintézet megnyitásának huszonöt éves évfordulóján, ismét találkozás tartassék. Mi erre már most figyelmeztetjük pályatársainkat azzal a kéréssel, hogy kiki az általa ismert és lakhelyéről tudomással bíró Monostoron végzett pályatársait összeírni és ezek névjegyzékét az „Erdélyi Gazda“ szerkesztőjéhez beküldeni sziveskedjék, hogy ezen összejövetelre minden egyest jó előre figyelmeztethessünk és a meghívót vele közölhessük.

— A sárvári tejjgazdasági szakiskola első tanfolyama ez évi január 10-én befejeztetett; 5 rendes és 4 vendég hallgatója volt az intézetnek az első tanfolyamban. Az oktatás

gyakorlati és elméleti; kiterjeszkedve a tejgazdaság mindenik ágára: a tehének takarmányozása- és tisztogatásától kezdve végig a tej kezelésén és a feldolgozás összes módjain. Mint tananyag rendelkezésükre áll a hallgatóknak a sárvári uradalomnak 80 drb.-ból álló tehenészete, pingauai, allgauer és magyar fajtájú tehenekkel; továbbá a tanintézet yorkshyre-fajtájú sertés tenyésztése és hizlalása, a tanintézet kapcsolatában levő tejgazdasági telep, mintaszerűen berendezve, Lawrance-féle tejhűtővel, directe fűtésre és gőzfűtésre berendezett sajt-üstök, svájci sajt-prés — a legújabb és legegyszerűbb minta szerint — Svarz-edények cement medencével, Laval-féle lefűző-gép, holsteini vajköpülő, amerikai vajgyűrő-gép mind gőzerőre alkalmazva. Sajtszoba, sajtpecse praktikus fűtőkészülékkel. Rendelkezésükre áll még a tanulóknak, mint tananyag a tanintézeti szakkönyvtár s végre a magyar és német nyelven megjelenő összes nevezetesebb szaklapok. A tanulók lakása száraz, tiszta, világos, egészséges s berendezésére nézve is bárki igényeinek teljesen megfelelő. A tanulók ételmezését és teljes ellátást bent az intézetben találhatják. A legközelebbi tanfolyam ez évi január 15-én veszi kezdetét és május 31-ig tart. A részletes felvételi feltételeket az intézet igazgatója, kívánatra bárkinek megküldi.

— Kérjük lapunk barátait, hogy azt ismeretkörükben ajánlani és terjeszteni sziveskedjenek.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonátörsde. Legújabb jelentés. Kínálat mérsékelt; vásárlás közepes. Buza 77—81 kg. 7 frt 85 kr.—8 frt 35 kr. Rozs 70—72 kg. 7 frt 15 kr.—7 frt 30 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt 65 kr.—7 frt 75 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 85 kr.—7 frt 15 kr. Tengeri 73—75 kg. 5 frt 90 kr.—6 frt.

N.-Várad. Január 13. Tiszta buza 5 frt 89 kr. Elegybuza 5 frt 02 kr. Rozs 4 frt 82 kr. Zab 3 frt.

Törökbuza 4 frt 54 kr. hl.-ként. Széna kötetlen 3 frt ; alomszalma 1 frt 60 kr. mm.-ként. Marhahus 48 kr. kg.

Sertésvásári jelentés.

(Budapest-Köbánya 1891. január 9.)

Heti üzletlanyha. Heti átlag árak: magyar válogatott árú 260—360 kg. nehéz, 42—43 kr.; 180—260 kg. nehéz 43—43¹/₂ kr.; öreg 360 kg. tulli 41—42 kr.; vidéki sertés 39—42 kr.; szerb 39—42 kr. tiszta kgrammonként. Páronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény.

Élesegárak: Tengeri új f. 6.10, árpa f. 7.20. Köbányán átvive

Erdélyi piacok. (Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Érzsébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	620	650	720	—	600	550	700
Elegy buza	„	400	550	640	—	500	500	—
Rozs	„	420	425	460	—	450	400	450
Árpa	„	380	375	—	—	—	—	425
Zab	„	250	200	360	—	300	240	250
Törökbuza	„	380	450	540	—	350	350	475
Széna	q.	180	250	320	—	250	230	300
Szalma	„	70	70	180	—	150	140	50
Túzifa	km	260	200	200	—	220	200	180
Marhahus	kg.	44	30	36	—	36	36	32
Január	9	7	13	—	10	9	10

Kolozsvár, 1891. január 15. Tisztabuza mm. 7 frt 35 kr.; rozs 6 frt 25 kr.; törökbuza 5 frt 35 kr., zab 6 frt 10 kr.; széna legjobb 2 frt 50 kr. mm.-ként. Marhahus 40 kr. kg.

Szerkesztői üzenetek

— D. M. Pécs. Szívesen üdvözöljük munkatársaink sorában s úgy is, mint pályatársat és mint régi jó barátot. Cs. V. Gy. Szt-Miklós. A „Méhészeti Közlöny“ havonta csak kétszer jön Első számunkat is megküldöttük. H. M. M.-Csaholy. Fogadja szíves üdvözlőmet és minden rendű ígéreteiért meleg köszönetemet. T. N. J. Cs.-Szereda. Köszönettel vettük és mielőbb sorát ejtjük.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnének. de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldtetik. Kisebb összeg postabélyegekben is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keresők.

Gazdatiszti állást keres egy, a kolozsmonostori gazd. tanintézetet sikerrel végzett s több évi gyakorlattal bíró nőtlen, a férfikorban levő egyén. Címe megtudható B. A. jegy alatt a kiadóhivatalban.

Nagyobb birtokot is már önállóan kezelte, a kolozsmonostori gaz-

dasági tanintézetet sikerrel végzett nőtlen gazdász, kezelő gazdaszti állást keres. Címe G. D. jegy alatt a kiadóhivatalban.

Eladás és vétel.

Poland-China egy éves kora kocza-malacz keresteti tavaszra. Ajánlatok az ár jelzésével a kiadóhivatalba intézendők.

Regale kártalanítási kötvénye-

ket, valamint ilyenekre szóló és két évi kamatszelvevényvel ellátott utalványokat a hivatalos árfolyam alapján a legmagasabb árban fizetem. Együttal bátor vagyok figyelmeztetni, hogy az 1891. év folyamán a forgalomban levő 5%-os magy. papíráradék kötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra. Ennek esedékesége után csupán a szelvény-utal-

ványok benyújtása ellenében, új Kerestetik több ezer sima cse-szelvény-ívek fognak kiadatni, me-mege-szülővessző a tavaszra. Aján-lyeknek beszerzését készséggel köz-latok Sz. B. jegy alatt a kiadó-vetitem. Folly Victor bank- és pénz- hivatalba intézendők. váltó üzlete Kolozsvárt.

Gyümölcsfacsemeték, biztos fa-ezer darab eladó, 100 darabon-jok és kiténő minőségűek a ta-ként 20 krajczárjával. Hol? H.vaszi ültetésre nagyobb mennyi-A. jegy alatt megmondja a kiadó-ségben eladók. Czim E. G. E. jegy hivatal. alatt a kiadóhivatalban.

Olasz rizling szőlővessző 8—10

Hutflesz Károly Kolozsvártt.

Legelőnyösebben vesz és elad

értékpapirokat, részvényeket, elsőbbségi kötvényeket, zálogleveleket, ércpénzeket és idegen pénznemeket.

Kiállít utalványokat (Chegues)

és eszközöl fizetéseket a külföld bármely piacára.

Ajánlkozik minden beföldi papir kamatszelvevényeit az esedékeség előtt nyolcz napon belül **díjmentesen** beváltani, kihuzott sorsjegyek és sorsolt értékpapírok **legolcsóbb leszámitolására** és minden a bank- és váltó-üzleti szakmába vágó üzletek eszközzésére felvilágosítást szívesen és **díjmentesen** ad.

A regale-kötvényekre szóló három évi kamatszelvevényvel ellátott járadék-szelvényeket a **legmagasabb** árban fizeti.

(12.) (1—5)

HUTFLESZ KAROLY Kolozsvártt.

VII. és XII. csoport.

FISCHER és HEIDBERG
ezelőtt **Weil és Fischer**

vegyészeti kátrány-termékek, karbolsav karbolsavas mész, karbol-oleum, kőfedőlemez és **facement-tetőzés**
GYÁRA.

Budapest, külső soroksári-út 9607

CARBOL-OLEUM

legolcsóbb dióbarna színű fatelitő szezsindelytetőkre, kerítésekre és gazdasági esközökre, melynek használata folytán elpusztíthatatlan tartósságot nyer a fa, a mázoló akárki végezheti.

A carbol-oleum ára:

hordókban 100—200 kgrmíg	17 kr
100 kgr. kisebb edényekben	19 „
5—10 kgr. próbaküldemények bádo szelencében	22 „

Ajánlja egyszerismind vörös, zöld és palabarna kátrány-festőket zsindelytetők mázolására

Gyártmányokról árjegyzéket és használati utasításokat ingyen és bérmentve küldenek.

Ügynökök megfelelő %-ban részesülnek.

ASTRALINE.

(13.) ezen kitünő minőségű (1-5.)

„biztonsági petroleum“

mindennemű lámpában, anélkül, hogy ennek „égő“-je megváltoznék, gyönyörű fényvel ég.

Az Astraline nem füstöl és nem kellemetlen szaga.

Ezen biztonsági petroleum gyújtója 70° C., mi tekintettel arra, hogy a közönséges petroleum 28° C., az ugynevezett császárólaj pedig 45° C. gyúlad meg, rendkívül tetemes.

Az Astraline felrobbanásának eshetősége teljesen ki van zárva; miről akként lehet meggyőződni, hogy meggyújtott közönséges petroleum Astralineval eloltható

Habár az Astraline ára a közönséges petroleum árát túlhaladja is, takarékoság szempontjából is előnyös az Astraline használata, mert egyforma nagyságu lámpákban egyenlő időtartamban kevesebb kell az Astralineből, mint a közönséges petroleumból.

Ezen előnyök miatt az Astraline használata ma már általános.

Kizárólagos raktár: **Hutflesz Károlynál** Kolozsvárt.

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.

10 krajczár hetidijért ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT

eszközöl a

MAGYAR-FRANCZIA biztosító-részvény-társaság.

P. o. egy 30 éves egyén 10 kr. hetidijért halála esetére 158 frt; 20 kr. hetidijért 316 frt; 30 kr. hetidijért 474 forint tőkét biztosíthat.

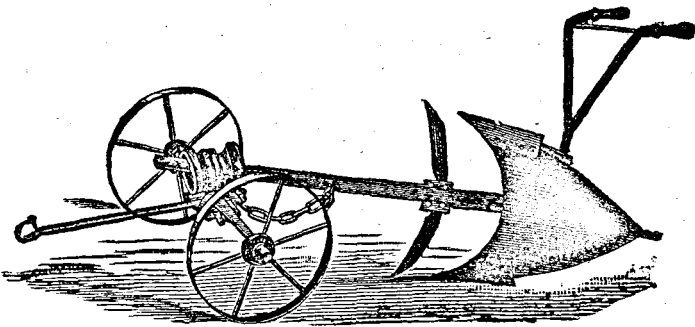
A társaság alapított 1879-ben. Kezességi alapja: 6¹/₂ millió frtot meghalad. Évi díjbevétele 5 millió forint. Árok fejében 1890. jan. 1-ig kifizetett 45 millió forintot.

A 10 krajczáros, valamint egyéb biztosítási módokat felől bővebb felvilágosítással szolgálnak a társaság képviselői és a vezérigénység, **Kolozsvárt, belmonostorutca 12. sz. alatt.** (4) (3-4)

BIZTOSÍTÁS TŰZ- ÉS JÉGKÁROK ELLEN.

BIZTOSÍTÁS BALESETEK ELLEN.

BIZTOSÍTÁS ÉLET- ÉS HALÁLESETRE.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) **SIMONFFY ISTVÁN** (3-52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntője
Kolozsvárt, kultorda-utca 48. sz.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányából, nevezetesen egyes, kettős és három borozás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Üzletmegszüntetés miatt általános végeladás!

A n. é. közönség szives tudomására kívánom hozni, hogy üzletemet **Fötér, gr. Teleky-ház** alatt teljesen felhagyni szándékozom, mely cél elérése végett „hatósági engedély mellett“

általános végeladást rendezek.

Hogy célomat mihamarább elérjem, az árakat a beszerzési áron alulra tettem; úgy, hogy bárki szükségletét női- és férfi-ruha kelmék, diszítések, selyem- és bársony-kelmék, vászonnemű, mindenféle chifonok, asztal-neműek, creton és parchentek, zsebkendők, paplan, mátrác, pokrócz, Jäger-féle alsó-ruhák, gyapju-, hárász- és selyem-kendők, nyakkendő, esőtartó, miderek, csipkenemű, szalag, béllésneműek és sok elő nem sorolható rövidáru-cikkben eddig elő nem fordult **olcsó árakban** nálam szerzhetheti be.

Ez alkalommal felkérem mindazon tisztelt vevőimet, kiknek folyószámlájuk rendezve nincs, mielőbb kifizetni sziveskedjenek.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

(5.) (3-4.) teljes tisztelettel **GÁMENTZY JÁNOS.**

Készpénz fizetéssel.

KÖZEL KILENCZ EZER KÖTET.

CLAUSER ADOLF

legelső kolozsvári légszesz- és mű vízvezeték-szerelő műhelye
kül-királyutca 5. sz. Kolozsvárt.

Van szerencsém a helyi, mint a vidéki n. é. közönséget értesíteni, hogy több év folytán a bel- és külföld legnagyobb városaiban, mint tanult bádogos, magamat a légszesz- és mű vízvezeték felszerelésekre alaposan kiképeztem és magamnak a szakmába ötödik év óta itthon egy műhelyt rendeztem be, a hol kizárólag csakis e szakma munkáit eszközök és lehető jutányos árban felvállalok; az itt elősorolt munkákat:

Szerelék mindennemű légszesz-vezetéseket és ahhoz tartozó világító-, melegítő- és főző-tárgyakat Teljes köz- és magán mű-vízvezetéseket, városi, gazdasági, gyári tűzbiztonsági- és magánvízvezetéseket. Teljes köz- és magán-fürdőket, gőzfürdőket, vizgyógyintézeteket, zuhany-fürdőket és ezekhez minden szerkezetű vízszállító-gépeket gőz-, állat- és emberi erővel.

Továbbá minden szerkezetű műkutszivattyukat és tűzfeckendőket, szökőkutakat, falban és föld alatti csatornázásokat, csővezetékeket szerelék öntött vas, vontvas, ólom (belül önzott) és kőgyag-csővekből. Szagtalan úrszékeket, vizelőket, mozdókat és kiöntőket. Eszközök mindennemű szakmámhoz tartozó műszaki munkákat szeszgyárak, vegyészeti gyárak, gyertya-szappan gyáraknál stb. előforduló munkákat. Hengerólm kibéreléseket és horganylemez-munkákat. Készítek minden alaku fürdő-eszközöket (fürdő-kádákat).

Minden szerkezetű vízmelegítő készüléket, vízlhűtő- és tisztító-eszközöket. Szellőztetőket. Szerelék köz- és magán villamos jelzőket, tűzjelzőket, számjelzőket, távbeszélőket és villámhárítókat.

Városi vagy magán nagyobb vízvezetékknél, a hol az anyag házilag szereltetik be, a műszaki kivitelet elvállalom. Minden itt elősorolt munkákat a magam személyes működésem mellett eszközök és tényleg az előhaladás műszaki igényeknek megfelelően teljes felelősségem mellett eszközök.

Több nagyobb helyi és vidéki vízvezetéseket eszközöltem, a melyek után elismerésekben részesültem. — (Városi vízvezetésektől magánházakban bevezetéseket ólom-, belül olmozott csővekből a hécst Hochquellenleitung rendszere szerint eszközök.)

11. (2-5)

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR.

Van szerencsém Kolozsvár város közönségével tudatni, hogy **1891. január hó 1-én** könyvkereskedésem mellett (fötér, plébánia-épület)

**UJONNAN BERENDEZETT
NAGY**

KÖLCSÖNKÖNYVTÁRT

nyitok meg.

Kölcsönkönyvtáramból magyar, német és francia könyvek, e három nyelv irodalmának legbecsebb és legérdekesebb válogatott termékei vehetők ki.

Gondoskodva van arról, hogy a mint valamely érdekes mű megjelenik, azonnal kölcsönkönyvtáromban kapható legyen. A hosszú téli estéken nincs nemesebb szórakozás a könyvek olvasásánál. Ezt az élvezetet kölcsönkönyvtáram által a legszegényebb család is megszerezheti magának úgy **Kolozsvárt, mint a vidéken.**

Előfizetési árak: 10. (2-5.)

Egy óra — frt 60 kr.
Félóra 3 frt — kr. } kötetenként.
Egy évre 5 frt — kr.

Biztosíték letendő: két kötet 2 frt, azon felül minden kötetért 1 frt. Ezen új vállalatomhoz a n. é. közönség pártfogását kérve

teljes tisztelettel: **MARTON KALMÁN**, m. k. egy. könyvtáros.

Magyar, német és francia.

KÖZEL KILENCZ EZER KÖTET.

Alapított 1842-ben.

TAUFFER FERENCZ UTÓDA

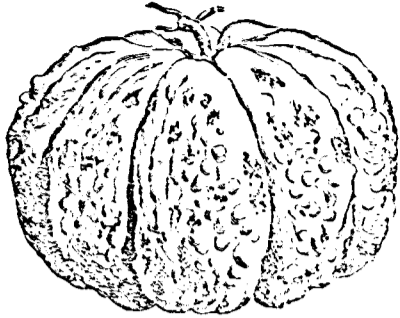
bel-középutca 6. sz., Kolozsvárt, Folly-féle ház.

Ajánlja dúsan berendezett

vetemény-, virág- és gazdasági magvak

valamint

gazdasági gépek raktárát.

Dinya: Párisi prescott.

Kisasszonypapucs.

Mindenféle vetemény-
és virágmagvak,

továbbá

arankamentesen takarított

lóher és *luczernát*,

Angol perje, bükköny,

baltaczim (*Esparsette*),

Oberndorfi répamag,

lencse, borsó, paszuly, mák,
kendermag stb.

➔ Árjegyzékek ingyen és bérmentve. ➔

Gabonaszákok gyári áron.

Cséplőgépek, kéz-, ló-
és gőzerőre,

szelelő rosta, trieur,

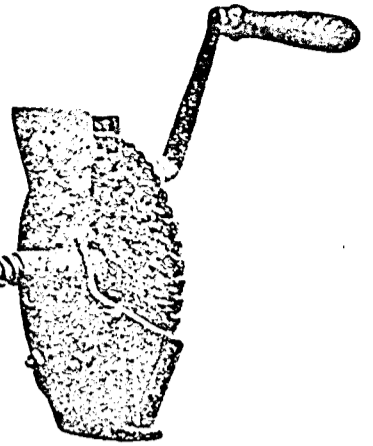
tengeri morzsoló,

szecskevágó, répavágó,

bormalom, *borprés*,

vetőgép, eke, borona

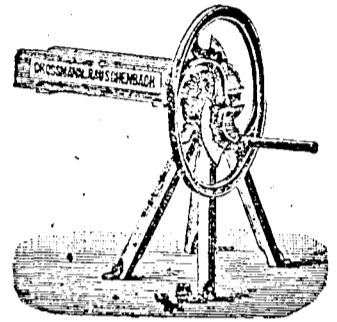
és egyéb gazdasági gé-
pek és eszközök.

Kézi tergei morzsoló.
2 frt 20 kr.

(1.)

(3-4.)

Szecskevágó.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására
hozni, hogy Kolozsvárt, bel-közép-utca 10. sz. a. (Min-
orita-épületben)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékieleg bejegyzett cég alatt

BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLETET

nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénzmenek és
külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű ka-
matszelvevények beváltása.

Nyeremények leszámítolása és értékpapírok-
nak új szelvényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely
értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe
ajánlani bátorkodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren
való hosszas működésem, továbbá ugy a kolozsvári, mint a
felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös
összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t.
megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket bizto-
síthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését dij-
mentesen eszközölöm és készséggel szolgálom minden a bank-
üzlet körébe vágó felvilágosítással.

Kiváló tisztelettel

FOLLY VICTOR.

(2.) (3-52.)

NAGY TESTVÉREK

KŐFARAGÓ- ÉS MÁRVÁNY-ÜZLETE,

többféle Granit, Syenit, márvány stb. raktára,

Kolozsvárt, Kültorda-utca 9. szám.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy
Kolozsvárt, a k.-torda-utca 9. sz. alatti *kőfaragó-üzletünkben*
több márványfajokat dolgoztatunk s ez által azon kellemes hely-
zetben vagyunk, hogy ugy helyben, mint az egész országban,
nemesak versenyképesé lettünk, de *áraink* határozottan a *leg-
olcsóbbak*. Raktárunkon levő többféle *Syenitek*, *Granitok*,
márvány és *homok síremlékköveket* kitűnő jó anyagból
szolgáltatunk. Mindezekről meggyőződést szerzendő, kérjük rak-
tárunk szives megtekintését.

A t. cz. vidéki közönséget kérjük, hogy szives megkeresé-
seikkel egyenesen hozzánk fordulni sziveskedjenek és a házaló
ügynököket mellőzzék, a vasút ugyis olcsó levén, azon a pénzen,
a mit az ügynököknek % -tekben fizet, ha velök alkut köt, személye-
sen szerezhethet meggyőződést, ugy a kő minősége, mint az árak jutá-
nyosságát tekintetében és ez irányban bátran bocsátjuk üzletünket
elbírálás alá. Kivánatra különben rajzot és árjegyzéket dijmente-
sen küldünk.

NAGY TESTVÉREK

kőfaragó-üzlete.

3. (3-4.)

(9.) „LÖVYTUS“ FAVIASZ. (3-52.)

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak
is ezt használják gyümölcsfák, rózsatüvek
nemesítésére, beteg fák gyógyítására Napon
nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bo-
garak nem bántják, a fát teljesen fedi, le-
vegő nem hatol át rajta. Kapható
az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és
Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30
300 " " " " -85
150 " " " " -45

Élismérlő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd.
akadémiák és szőlészeti iskolák, magán kertészeti és fa-
iskolák által. Kitüntette lett a bécsi, gráci, kolozsvári

kiállitáson dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállitáson arany-éremmel. Aradon kiállitási éremmel.